

Změna směrnice o energetické náročnosti budov

(i) INFORMAČNÍ LIST

V jarních měsících roku 2009 bude Evropský parlament projednávat novelu směrnice o energetické náročnosti budov (Energy Performance of Buildings Directive: EPBD). Nová legislativa bude mít enormní přínos.

Sníží totiž dovoz zemního plynu, exhalace skleníkových plynů i účty, které miliony evropských domácností platí za topení. Vytvoří také statisíce pracovních příležitostí v perspektivním oboru.

Lepší budovy

Budovy – hlavně jejich vytápění – představují zhruba 40 % konečné spotřeby energie i emisí oxidu uhličitého v EU [1]. Mají velký podíl na dovozu zemního plynu. Přitom možnosti zateplování a dalších opatření, která srazí energetickou náročnost domů, jsou enormní.

Ekonomicky rentabilní opatření k vylepšení energetické bilance budov mohou do roku 2020 snížit konečnou spotřebu energie ve státech EU o 11 % [2]. Lze tak ušetřit ekvivalent tří čtvrtin dovozu zemního plynu z Ruska do EU. Technický potenciál úspor energie ve stávajících budovách je ovšem podstatně vyšší. Velký přínos by měly také lepší standardy (stavební normy) pro nové domy. Takzvané pasivní budovy mají nejméně o tři čtvrtiny nižší spotřebu než domy postavené podle současných norem. Uvádí se, že stojí nejvýše o 5–15 % více [3]. Nejde o žádnou fantastickou architekturu s vizáží science fiction, nýbrž prověřené technické řešení. V Rakousku stálo začátkem roku 2008 již 2500 pasivních domů.[3]

Česká republika je exemplární případ. Energetickou náročnost zdejších domů lze postupně srazit asi o 175 milionů gigajoulů ročně – tedy skoro o 60 % [4], [5]. Číslo odpovídá pětiapůlnásobku energie, kterou by dodávalo kontroverzní rozšíření uhelných dolů na Mostecku a bourání sousedních obcí.

Novela směrnice

Směrnice o energetické náročnosti budov vznikla v roce 2002. Má několik hlavních účelů:

- **Společné standardy pro budovy:** Směrnice stanovila pravidla, podle kterých vznikají energetické standardy pro nové domy i rekonstrukce. Stanovení přesných norem ovšem ponechává na členských státech, aby šlo zohlednit rozdílnou stavební praxi či klimatické podmínky.
- **Informace pro kupce:** Směrnice stanovila, že každý vlastník musí mít průkaz energetické náročnosti své budovy, aby případný kupec nebo nájemce objektu vždy dostal věrohodný podklad, kolik spotřebuje. Směrnice také stanovila pravidla zpracování energetických průkazů budov.

- **Technická kontrola vytápěcích systémů:** Směrnice zavádí pravidla pro odborné kontroly vytápěcích systémů. Jejich cílem má být prevence neefektivního vytápění, případně doporučení opravy nebo výměny nevyhovujících systémů.

Stávající směrnice má však vážný nedostatek: dosud se některé body vztahovaly pouze na velké budovy s podlahovou plochou nad 1000 m².

Evropská komise na konci roku 2008 navrhla důležitou novelu směrnice, kterou ekologické organizace i průmysl společně prosazují už několik let.

Novelizace především rozšíří platnost na všechny budovy. Návrh má velkou podporu. Evropský parlament už předběžně schválil zrušení tisícimetrového limitu poměrem hlasů 592 ku 26 [6].

Novela obsahuje také další důležité body:

- ukládá vypracování jednotné metodiky pro stanovení energetických standardů stávajících budov
- požaduje, aby jednotlivé členské státy připravily konkrétní plány na zvyšování podílu tzv. nulových domů na trhu
- zkracuje lhůtu na vypracování energetických průkazů pro budovy využívané orgány státní správy do konce roku 2010.

Konkrétní přínosy

Novelizovaná směrnice do roku 2020 omezí emise oxidu uhličitého o 160 až 210 milionů tun. Úsporu v konečné spotřebě energie EK odhaduje na 2,5 až 3,4 milionu gigajoulů, tedy 5 – 6 % roční poptávky v EU. [2]

Evropská komise rovněž předpokládá, že navržená směrnice vytvoří 280 000 až 450 000 pracovních příležitostí do roku 2020. Rozhýbe totiž výrobu hlavně ve sektoru stavebnictví, a pomůže tak překonat ekonomickou krizi. [2] Ostatně řada států už masivní investice do zateplování domů zařadila do svých protikrizových plánů. V České republice se na něm shodla pravicová vláda i levicová opozice.

Komentáře a doporučení k novele

Ekologické organizace vítají návrh novely EPBD. Zejména pak rozšíření její působnosti na všechny budovy ušetří účty za teplo milionům evropských rodin. Novela také přispěje ke snížení dovozu plynu i exhalací oxidu uhličitého.

Zároveň se domníváme, že bude užitečné novelu v několika bodech posílit. Proto doporučujeme následující změny:

- **Plýtvání při opravách může skončit i dříve než za osm let**

Evropská komise chce zajistit, aby rekonstrukce už nenechávaly ležet ladem velké možnosti k vylepšení energetické bilance budov. Proto do konce roku 2010 připraví jednotnou metodiku, podle které členské státy stanoví minimální energetické standardy pro opravy domů. Návrh novely předpokládá, že novým standardům podle společné metodiky mají vyhovovat všechny rekonstrukce od roku 2017.

Ekologické organizace navrhují termín posunout do roku 2014. Tři roky bohatě stačí k vytvoření nových národních norem. Vzhledem k současné stavební praxi v mnoha členských státech je rychlé zavedení jednotné metodiky žádoucí. Každá rekonstrukce, během níž nejsou dostatečně provedena opatření k využití potenciálu úspor, konzervuje nevyhovující stav na desítky let.

- **Je třeba vyjasnit a posílit budovy standardy pro nové budovy**

Komise navrhuje, aby jednotlivé členské státy připravily konkrétní plány na zvyšování podílu tzv. nulových domů na trhu. Má jít o domy s minimálními emisemi oxidu uhličitého, které díky instalovaným zařízením pro využití obnovitelných zdrojů vyrobí během roku stejné množství energie jako spotřebují.

Ale ekologické organizace navrhují, aby se standardy vztahovaly na spotřebu energie – nikoli na emise. Totiž mezi nízkoemisní budovy by mohl patřit i objekt, kde nevhodně vytápí biomasou. Nejenže to znamená plýtvání vzácným zdrojem, který by šlo použít jinde. Rovněž domácnosti zajímají

v první řadě účty za teplo – a ty škrtne jen energeticky efektivnější budova. Čisté vytápění je pořád ještě vytápění a také něco stojí. (Jedinou výjimkou jsou solární kolektory, které po první investici topí zadarmo.)

Ekologické organizace doporučují, aby vedle zvyšování podílu nulových domů bylo pro nové budovy požadováno dosažení pasivního standardu. Výhodou pasivního standardu je jeho technické zadefinování, které nulovým domům dosud schází. Navíc Evropský parlament ve svém usnesení z ledna 2008 *„vyzývá Komisi, aby navrhla jednak závazné požadavky, podle nichž by všechny nové budovy vyžadující vytápění či chlazení musely být od roku 2011 postaveny podle norem pro pasivní domy nebo obdobných norem pro nebytové domy, a jednak požadavek používat pro vytápění a chlazení od roku 2008 pasivní řešení“*. [7] Novela direktivy EPBD je cestou k naplnění tohoto požadavku, kterou je třeba využít.

Ekologické organizace rovněž prosazují názor, že po přechodném období (do roku 2015) by měl být nulový standard (případně pasivní) vyžadován pro všechny nové domy. V novostavbě je podstatně snadnější dosáhnout vysokého energetického standardu než při rekonstrukcích. Proto je jednoznačně výhodnější co nejdříve přiblížit standardy pro novostavby technickému optimu, než abychom po několika letech platili za nákladné vylepšování relativně nových budov.

Podpora financování

Novela směrnice neřeší, jak zajistit finance na vylepšování energetické efektivity budov. Bez rozsáhlých investic ovšem nelze počítat s potřebným zlepšením současného stavu. Ekologické organizace navrhují do směrnice přidat článek, který bude po členských státech požadovat přípravu programu finančních a daňových pobídek pro majitele domů za účelem podpory investic do zlepšování energetické efektivity budov.

Evropský plán hospodářské obnovy, který Komise schválila v listopadu 2008, počítá s daňovými úlevami (na dani z nemovitosti nebo z příjmu), snížením DPH pro vybrané výrobky, nízkouročenými půjčkami i přímými dotacemi. Komise rovněž v tomto materiálu uvádí, že členské státy by měly změnit programy čerpání peněz ze strukturálních fondů tak, aby se zvýšil podíl prostředků investovaných do zlepšování energetické efektivity. V tomto smyslu Komise navrhuje i změnu pravidel pro čerpání peněz ze strukturálních fondů.

Postup schvalování novely

O návrhu novely bude na konci března jednat výbor Evropského parlamentu pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE). Plénium by o něm mělo hlasovat na začátku května.

Ekologické organizace doporučují europoslancům, aby:

- návrh novely podpořili,
- usilovali o jeho posílení a vylepšení v bodech popsaných výše.

Paralelně se schvalováním v Evropském parlamentu by se návrhem měla zabývat Rada pro energetiku. Pro hladké schválení novely bude důležité, aby diskuse v Radě začala co nejdříve – rozhodně během českého předsednictví.

Návrh novely EPBD by určitě měla projednat červnová Rada v Lucemburku. Musí být zařazen mezi prioritní témata Pracovní skupiny pro energetiku. Ekologické organizace požadují, aby ministerstvo

průmyslu a obchodu zařadilo směrnici mezi své priority během českého předsednictví. Každý odklad znamená zbytečné účty za teplo pro české i další domácnosti, zbytečný dovoz plynu z Ruska a zbytečné exhalace skleníkových plynů.

Prameny

- [1] Rocholl, M., Giljum, S., et Schlegelmilch, K.: Factor X and the EU: How to make Europe the most resource and energy efficient economy in the world, Aachen Foundation, Aachen 2006
- [2] Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the energy performance of buildings – recast, Brusel 13. 11. 2008
- [3] Hollan, J.: Pasivní dům II, zkušenosti z Rakouska a české začátky, Veronica, Brno 2008
- [4] Studie potenciálu úspor energie v obytných budovách do roku 2050, Porsenna, Praha 2007
- [5] Studie potenciálu úspor energie v terciárním sektoru do roku 2050, Porsenna, Praha 2007
- [6] EuroACE: EuroACE position paper on the recasting of the EU Energy Performance of Buildings Directive, www.euroace.org/news/N080411.htm, 8. 7. 2008
- [7] Legislativní usnesení Evropského parlamentu o Akčním plánu pro energetickou účinnost: využití možností, bod 29, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0033+0+DOC+XML+V0//EN>

Kontakty

Karel Polanecký, Hnutí Duha, tel.: 737 666 968, email: karel.polanecky@hnutiduha.cz

Jiří Jeřábek, Centrum pro dopravu a energetiku, tel.: 274 816 571, email: jiri.jerabek@ecn.cz

Yvonna Gailly, Ekologický institut Veronica, tel.: 777 323 792, email: yvonna.gailly@veronica.cz

Ondřej Rut, Zelený kruh, tel.: 737 431 955, email: ondrej.rut@zelenykruh.cz